

Handreiking

In gesprek met kinderen over media

voor opvoeders

Sinds de introductie van de radio, televisie, de personal computer en internet in de vorige eeuw, buitelen de ontwikkelingen op mediagebied over elkaar heen, in een toenemend tempo. Telkens vraagt dat weer om bezinning op de vraag hoe de integratie van die nieuwe media in ons persoonlijk leven zich verhoudt tot wat Gods Woord zegt over een levenswandel voor Gods aangezicht. Daarom is hierover in allerlei verbanden nagedacht. En die bezinning is nooit afgerond, omdat voortdurende nieuwe mediaontwikkelingen zich aandienen.

Veelal wordt een bepaalde media-uiting, zoals internet, dvd's, smartphones, Hyves, computerspellen etc. als uitgangspunt genomen. Van daaruit wordt geprobeerd een bijbelse visie op die media-uiting te formuleren. Dat blijft nuttig en nodig, laten we dat vooropstellen. En toch voldoet die aanpak niet zonder meer in een tijd waarin media meer en meer onderdeel van ons leven, en in het bijzonder dat van onze jongeren, zijn gaan uitmaken. Meer en meer komt het aan op een bijbelse levenshouding ten aanzien van media. Daarom hebben we in deze handreiking voor een andere opzet gekozen. In plaats van het doordenken van aspecten van media-uitingen in bijbels licht, zijn bijbelse kernbegrippen als uitgangspunt genomen. Van daar uit zijn

gevolgtrekkingen gemaakt voor het leven in een wereld waarin media een belangrijke plaats hebben.

Kernbegrippen

Het veelvuldig citeren van bekende, bijbelse kernbegrippen kan leiden tot een oppervlakkig verstaan ervan. Wie niet telkens nadrukkelijk stilstaat bij de diepe inhoud van die woorden, loopt het risico die woorden te degraderen tot weinig betekenende standaardbegrippen. Zo gaan in het spraakgebruik gemakkelijk de diepe ernst en het grote gewicht van begrippen als zonde, genade, gerechtigheid of heil verloren. Daarom is ervoor gekozen deze begrippen kort uit te leggen. De kernbegrippen richten zich vooral op het functioneren ervan in het leven der genade, zonder overigens de minste pretentie van volledigheid.

Het gezag van Gods Woord nam toch al af in de (post)moderne cultuur. Als bron voor het verschaffen van normen en waarden eigenen media zich telkens de taak toe van de Bijbel. Deze ontwikkeling beklemtoont de noodzaak de Bijbel, zoals in de Reformatie, woord voor woord te lezen. Zij onderstreept het belang persoonlijk, gewetensvol te zoeken naar de betekenis van bijbelse begrippen. Het is niet de bedoeling nieuwe denkbeelden te propageren. Het gaat er

juist om de bedoeling van Gods Woord voor de actuele situatie helder te houden. De kerk heeft zorg te dragen dat christenen door het Woord God kunnen horen spreken.

Gebruik

Essentieel is dat het bij ons gebruik van de moderne media gaat om de levenshouding. Het gaat over de vraag of we ons in ons mediagebruik willen onderwerpen aan wat Gods Woord hierover zegt. Daarover gaat dit document. Het probeert belangrijke begrippen uit Gods Woord - in relatie tot de christelijke levensstijl en in het bijzonder de mediacultuur - zó uit te leggen, dat het duidelijk kán zijn, hoe een christen dat in het dagelijks leven in praktijk heeft te brengen. Deze begrippen worden behandeld in drie kolommen. In de eerste kolom wordt het bijbelse spreken over het thema uitgewerkt. De tweede kolom geeft aan welke gevolgtrekkingen we kunnen maken uit dit bijbelse spreken. De derde kolom geeft aan de hand hiervan concrete aanwijzingen voor het mediagebruik, al dan niet aangevuld met voorbeelden.

Ouderen hebben te worstelen om het hart van jongeren, alsóf zij hen zélf op het goede spoor zouden kunnen zetten. Hiervoor is een actieve luisterhouding, gesprek, begeleiding en

regulering nodig. Voor ouders, ambtsdragers, jeugdwerkleiders en andere opvoeders zou dit document hiervoor een handreiking kunnen zijn. En dit alles in biddend opzien tot Hem, van wie Paulus tot de Galaten sprak: *Maar het zij verre van mij, dat ik zou roemen, anders dan in het kruis van onzen Heere Jezus Christus, door Welken de wereld mij gekruisigd is, en ik der wereld* (Galaten 6:14).

Synodale Commissie Moderne Media
Gereformeerde Gemeenten
Voorjaar 2011

A.A. Gorter
F.A. van Hartingsveldt
ds. M. Joosse (voorzitter)
L.A. Kroon (secretaris)
ds. B. Labee
G. Roos
N.J. Teerds

Inhoudsopgave

1. Bouwen en bewaren	4
2. De vreze des Heeren	6
3. Gods eer	8
4. Zonde	10
5. Geweten	12
6. Waakt en bidt	14
7. Vreemdelingschap	16
8. Wereldgelijkvormigheid	18
9. Godzaligheid	20
10. Matigheid	22
11. Vasten	24
Slot	26
Stap naar de hemel, stap naar de hel	27

1. Bouwen en bewaren

Toen de schepping nog niet was geschonden door de zonde, zette God de mens in het Paradijs. De Schepper gaf Adam en zijn nageslacht de opdracht de aarde te bouwen en die te bewaren, dus te ontwikkelen (Genesis 2:15). Die opdracht had het karakter van goede werken: helemaal overeenkomstig Gods wil en wet, en totaal tot Zijn eer.

De eerste mensen gaven er in het Paradijs de voorkeur aan afscheid te nemen van de vreze des HEEREN. Dat had gevolgen voor elk menselijk individu dat later nog op de wereld werd geboren. Het menselijk hart is bedorven en in Gods oog niet in staat om aan Zijn scheppingsdoel te voldoen (Hoséa 6:7; 1 Korinthe 15:22a; Romeinen 5:14).

God stuurde Adam en Eva na hun eerste zonde voorgoed weg uit dat Paradijs. Hun taak bleef het bebouwen, het ontwikkelen van de aardbodem (Genesis 3:23). Maar dat blijvend bevel bleek bijna niet uit te voeren, omdat mensen Gods vloek over zichzelf en de aarde hadden ingeroepen (Genesis 3:17).

Sommigen waren te positief over de mogelijkheden in de schepping na de zondeval en de zondvloed. De vloek zou in haar werking gestuit zijn. Het zelfstandig doel van de algemene genade (gemene gratie) is dan –los van de zaligmakende genade– de originele scheppingsmogelijkheden te ontplooiën. De mens verspeelde echter door de zonde het gebruiksrecht van de aarde. Dat maakte anderen minder optimistisch.

- De schepping bevat onmetelijke schatten en ook de kiemen van wetenschap en techniek.
- Techniek kan een zegen zijn, als mensen zich door God laten leiden en kans zien die techniek te ontwikkelen in afhankelijkheid van en liefde tot de Schepper en zijn medemens.
- Diezelfde –in het bijzonder de digitale– techniek kan tegelijk dodelijke aanvallen plegen op jongeren en ouderen in de kerk.
- De mooie tijd van het Paradijs is voorbij. Mensen denken dat zij goden zijn en denken hun eigen schijnwereld te kunnen scheppen (virtual reality); daar lijkt het bij de moderne media op. Mensen realiseren zich onvoldoende dat dit zelfbedrog is.
- God mag van ons eisen dat wij Zijn heilige wil doen; maar Hij houdt ons voor dat wij er zelf niet toe in staat zijn, door te zeggen: Uw vrucht is uit Mij gevonden (Hoséa 14:9).
- Gods algemene goedheid biedt nog altijd enige ruimte voor mensen die zich geroepen weten de aarde te bebouwen en te bewaren naar Gods bevel. Die ruimte bestaat stellig ook binnen de mediacultuur.

1. Vraag u voor elk medium af: Welke positieve kanten zitten er aan het gebruik ervan? Beantwoord deze vraag met betrekking tot:
  - a. de dienst aan God
  - b. de hulp aan de medemens
  - c. de taak die God mij in dit leven gegeven heeft
  - d. etc.
2. Stel uzelf ook de vraag: Welk(e) misbruik/vloek zit er aan het gebruik van dit medium? Beantwoord deze vraag met betrekking tot:
  - a. de besteding van mijn tijd
  - b. het risico van verslaving
  - c. het vergeten van de relatie tot God en de medemens
  - d. het verstoren van de schepping/goede verhoudingen
3. Breng kinderen bij dat moderne media zowel zegen als vloek met zich meebrengen.
4. Het is de taak van opvoeders om grenzen te stellen.
5. Ouders bieden hun kinderen verantwoorde alternatieven voor de vrijetijdsbesteding.

De mens is ook na de zondeval nog altijd begaafd met overblijfselen van het beeld Gods (Romeinen 2:15). Niemand mag de aarde met haar cultuurgoederen verachten. De mens mag –hoewel levend in distantie– van het goede van de aarde genieten. En de mens is rentmeester. Hij zal verantwoording moeten afleggen van de wijze waarop hij de aarde heeft bewoond. Hij moet dus werken en niet lui zijn. Bovendien dient hij te zorgen dat niets van Gods schepping door verwaarlozing bederft.

De schepping en de daarin verborgen techniek vallen niet als waardeloos af te keuren. Zij kunnen een positieve rol hebben in wetenschap, industrie, onderwijs, intermenselijk contact e.d. De opdracht om de aarde te bebouwen en te bewaren blijft (Genesis 9:7). Mensen die door bekering en wedergeboorte Gods opdracht en geboden lief krijgen, begeren die oorspronkelijke taak uit te voeren.

Als het goed is, voldoet een christen aan zijn cultuuropdracht en gebruikt hij de cultuurvoortbrengselen –alles wat de aarde in potentie in zich bergt aan techniek, wetenschap en kunst– op verantwoorde wijze. Als het goed is oefent een christen ook kritiek op de zondige manier van ontstaan en gebruikt en vormt ze zo nodig om voor een godvruchtige toepassing. De schepping gaat inmiddels gebukt onder menselijke ziekte, honger en een gigantische milieuproblematiek. Maar ook onder de veeleisende vermaaksindustrie, waarbij alle positieve moraal met voeten wordt getreden. Techniek kan een middel zijn om iets goeds te bereiken, maar het kan tevens fungeren als een levensverslindende afgod.

- Het loon op de zonde is de dood. Door wedergeboorte en geloof is het mogelijk God lief te krijgen, de zonde zichtbaar te haten, de wil van God te doen en te delen in Christus' verzoening. In het bijzonder zulke mensen weten zich geroepen verantwoord om te gaan met de mogelijkheden in de schepping.
- Het zal na de wederkomst van de Heere Jezus zeer bijzonder zijn op de nieuwe aarde met wat die dan aan zondeloze mogelijkheden biedt tot eer van God.

6. Virtual reality kan nuttig zijn in bijvoorbeeld trainingssituaties (vlucht-, trein of schip-simulatie voor piloten, machinisten of schippers in opleiding, etc.). Als Virtual Reality echter wordt aangewend voor entertainment, of als er een werkelijkheid wordt gecreëerd waarin de mens zichzelf tot norm wordt, moeten we het gebruik ervan afwijzen.
  - ✓ Spellen als 'World of Warcraft' spelen zich af in een virtuele wereld die door de spelers wordt gecreëerd.
  - ✓ Binnen 'Second Life' bepalen de deelnemers hun eigen normen en waarden.
7. Het goede dat de moderne media bieden, mogen we met dankzegging 'gebruiken als niet misbruikende' (1 Korinthe 7:31).
  - ✓ Door gebruik te maken van moderne media als e-mail, Skype etc. kunnen zendingswerkers meer contact houden met elkaar, met familieleden en met de thuisgemeente.
  - ✓ Denk verder aan het gebruik binnen de gezondheidszorg etc.

2. De vreze des Heeren

Ook na de schepping en de zondeval geldt voor Israël: De HEERE uw God zult gij vrezen (Deuteronomium 6:13). De opdracht is er tevens voor individuele leden van de nieuwtestamentische kerk. Het woord vreze duidt op de ervaring van ontzag, eerbied. Wie de Heere vreest, wil niets doen of laten dat tegen Zijn wil is. Zo iemand begeert ook na de zondeval in het Paradijs niet uit angst, maar uit liefde tot God te handelen (Psalm 2:11, Jeremía 10:6,7)

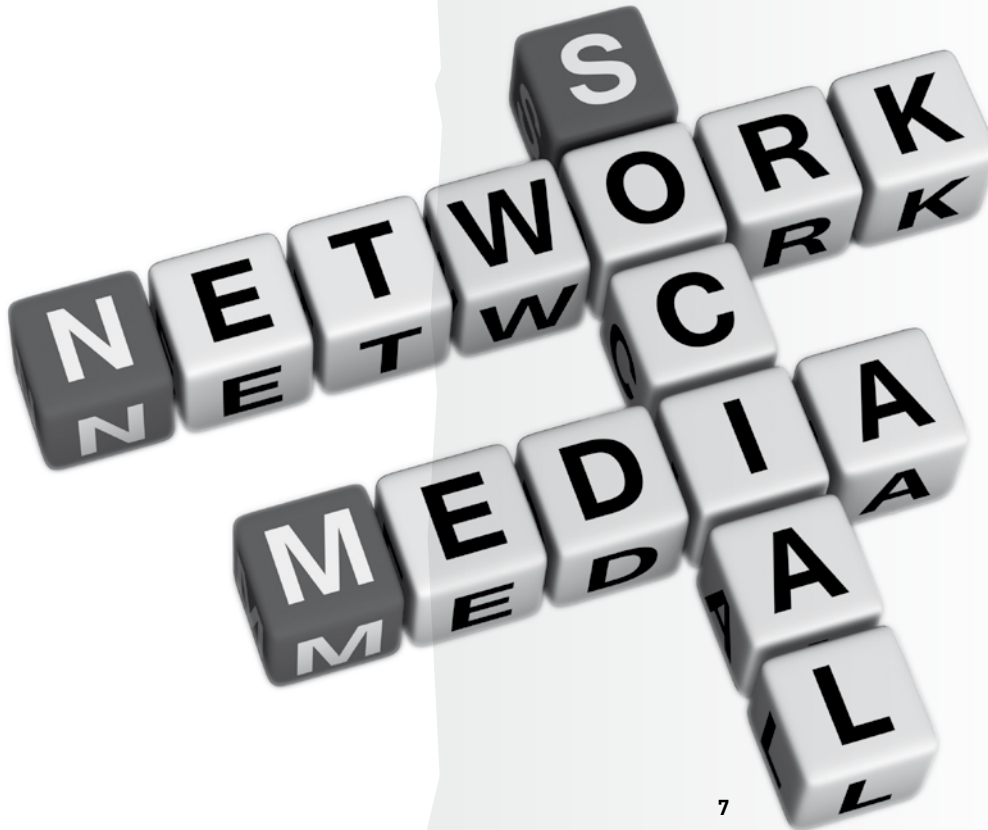
In de vreze des HEEREN leven is pas echt leven. Die vreze is de oorsprong van alle wijsheid. Wie leeft in de vreze des Heeren streeft gedisciplineerd naar een goede, gave levenswandel (Spreuken 14:27).

Ieder mens die leeft binnen de kerk en de grenzen van de bediening van het genadeverbond krijgt in de preek een oproep tot heilig leven in de vreze des HEEREN. Dat is trouwens goed voor alle mensen (Prediker 12:13).

- Begeren wij met al onze kracht en vermogens de vreze des Heeren te betrachten?
- De digitale cultuur staat voor een groot deel haaks op de vreze des HEEREN en Gods wil en wet en is voor een groot deel vergeven van afkeer of haat tegen God; dat biedt de mens –net als vele andere dagelijkse gebruiken– geen eeuwig(e) winst of voordeel.
- De digitale cultuur haalt God en het naar Zijn beeld geschapen schepsel, de mens, vaak onthullend naar beneden. Dat laat God niet als onbetekenende fout passeren.
- Digitaal met elkaar in contact zijn, is vaak niet vriendschappelijk sociaal, maar blijkt dikwijls onsocialiserend in het verhinderen van contact met de directe leefomgeving.
- De vreze des Heeren brengt de begeerte tot een goede, gave levenswandel voort. Als deze ontbreekt, verwilderen mensen en grijpen fraude en verloedering wijd om zich heen.
- Digitale communicatie kan leiden tot intensieve beïnvloeding uit een godloze wereld, maar kan ook een positieve functie hebben in het pastoraat en het geestelijk gesprek.

1. Bespreek de 'vreze des Heeren' met de kinderen aan de hand van concrete bijbelse geschiedenissen (bv. Jozef, Daniël, Mozes, Obadja, Hebreeën 11, enz.) en beantwoord samen de volgende vragen:
  - a. Wat was het geheim van hun leven?
  - b. Welke conclusies trekt u uit deze bijbelse voorbeelden van Godsvreze voor uw gezinspraktijk?
  - c. Welke consequenties heeft dit voor het mediagebruik in uw gezin?
  - d. Welke belemmeringen ervaart u daarbij?
  - e. Bespreek met uw kinderen de noodzaak en de mogelijkheden van een leven in de vreze des Heeren.
2. Uiterlijke begrenzingsen en innerlijke weerbaarheid zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Hoewel de vreze des Heeren doet wijken van het kwade is het een overschatting van jezelf om te denken dat wie de Heere vreest, geen bescherming tegen de zonde nodig heeft. Denk hierbij bijvoorbeeld aan internetfiltering.
3. Kan mediagebruik onderdeel zijn van uw gebed?
✓ Kunt u bidden om een zegen er over?
✓ Kunt u danken voor het gebruik ervan?
4. Als iemand de Heere vreest, heeft Hij de hoogste plaats in het leven. Wat betekent dat voor de plaats die moderne media in het dagelijkse leven innemen?

- Een leven in de vreze des HEEREN heeft het er niet moeilijk mee het huisraad van de vorst der duisternis desnoods geheel buiten de deur te houden.
- Leven in de vreze des HEEREN en met liefde tot God in het hart, schijnt soms somber, maar in werkelijkheid geeft het meer vreugde dan de wereld ooit zou kunnen bieden.

3. Gods eer

Wie de vreze des HEEREN kent, begeert Zijn eer hoog te houden. En Hem lief te hebben. Zo iemand erkent dat Hij alleen God is. De enige echte, Die het voor het zeggen heeft in het menselijk leven (Maléachi 1:6). Die een heilzame structuur geeft aan de wereld. Dus niet zo'n onbetekenende afgod van de heidenen.

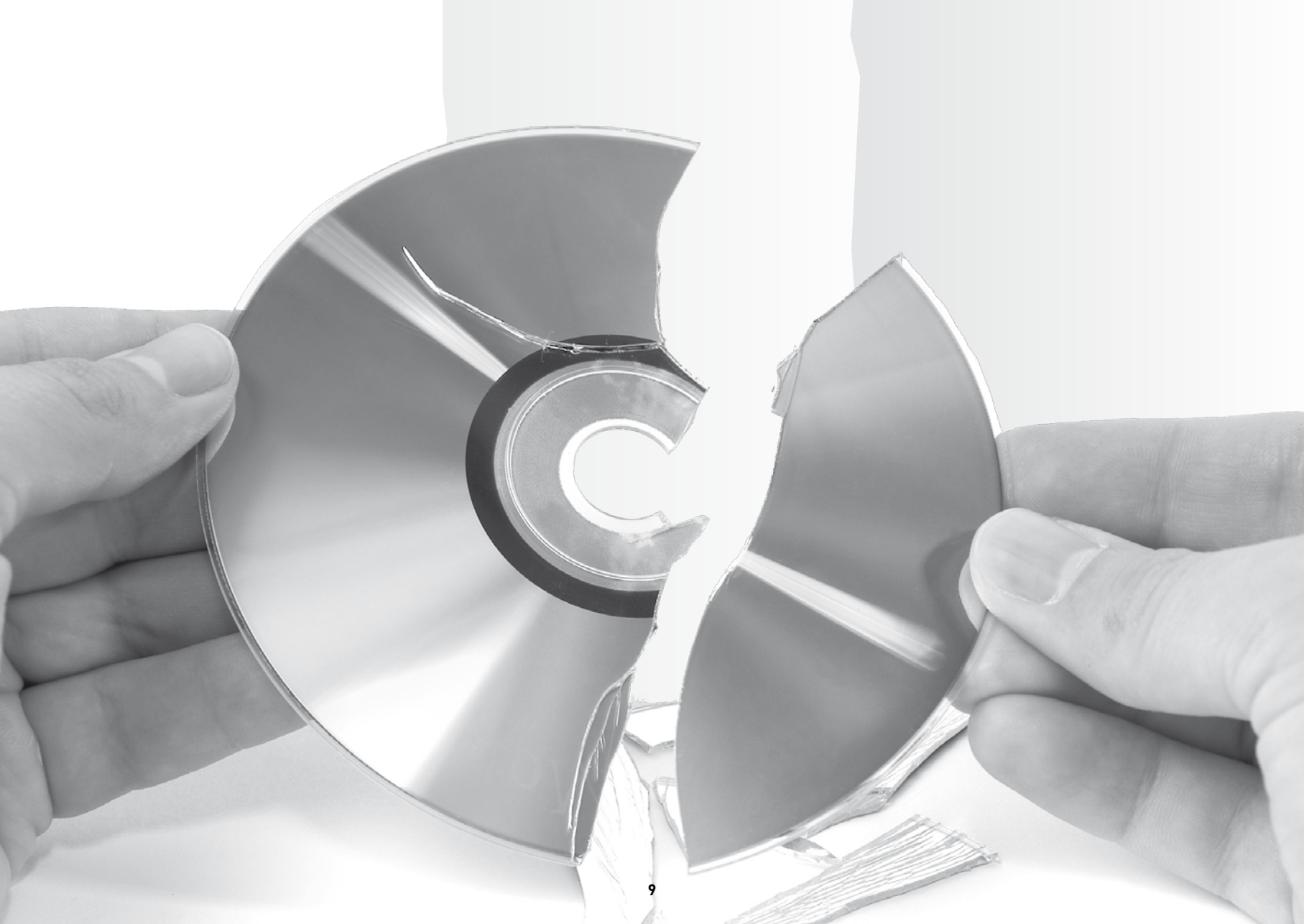
Wie in zijn leven Gods eer leert verhogen, mag met een gerust hart de wederkomst van de Heere Jezus verwachten. Dan zullen alle volken en iedereen ook daadwerkelijk zien hoe schitterend Zijn eer en heerlijkheid is (Filippenzen 2:9-11). Maar de mens die Gods eer in zijn leven niet hoog leerde houden, wordt door Gods heerlijkheid definitief uitgebannen.

Het Nieuwe Testament roept zowel christenen uit de Joden als uit de heidenen op om God Die het zo waard is, te dienen, eer te geven, te gehoorzamen en te verheerlijken. Niet in zelfbedachte, eigenwillige godsdienst. Maar oprecht. En wie God van harte liefheeft, begeert immers Zijn heilzame geboden te bewaren (1 Johannes 5:3).

- Wie iets van God kent in Zijn heerlijkheid, begeert zich te distantiëren van alles wat Zijn eer en aanzien zou kunnen schaden.
- Wie oog krijgt voor Gods eer en heerlijkheid, kan het niet anders, of hij krijgt –als geen ander– oog voor het hatelijk gevaar van afgoden.
- In het menselijk leven is soms sprake van materialistische 'afgodjes', maar vaak brengen jongeren en ouderen ook offers op altaren van intensief gediende digitale afgoden.
- Als Gods eer en heerlijkheid pas indruk op iemand maakt bij de wederkomst, is dat te laat en dan zal hij wensen in z'n leven in de vreze des HEEREN te hebben geleefd.
- Wie zich hier in dit leven voluit gestort heeft in media-activiteiten, en Gods heerlijkheid vergat, komt er op de jongste dag achter dat hij z'n plezier voorgoed heeft gehad; het is voor eeuwig voorbij.
- Wie God en Zijn eer en heerlijkheid liefheeft, heeft in de wereld vaak geen gemakkelijk, of plezierig leven, maar gaat bij Jezus' wederkomst over van de vreze des HEEREN in de vreugde zijns Heeren.

1. Leer kinderen zich te beperken in mediagebruik. Wie steeds online is, wordt steeds meer in het aardse getrokken. Dit is niet tot eer van God. Hij heeft recht op de hoogste plaats in het leven.
✓ Moet je altijd bereikbaar of online zijn? Ook tijdens stille tijd?
2. Het gebruikmaken van moderne media voor leeg vermaak dient vermeden te worden. Dit is puur gericht op jezelf en leidt af van de eer van God.
3. U hebt als opvoeder te leren onderscheiden tussen leeg vermaak en ontspanning.
✓ Denk hierbij aan Filippenzen 4:8.
4. Leer uw kinderen dat ontspanning nodig is om gezond te leven. Een deel van de totale ontspanning van een kind kan ingevuld worden met moderne media. Dit is mede afhankelijk van de leeftijd van het kind.

4. Zonde

De Bijbel kent diverse woorden voor het begrip zonde. Wie in de vreze des HEEREN leeft, verfoeit de zonde. Kenmerk van al dat zondigen met verschillende woorden is, dat het gaat om actieve begrippen. Het woord zonde beschrijft niet een toestand of noodlot, maar de actieve keuze van de mens.

Bij één van de in de Bijbel gebruikte woorden voor zonde gaat het er om dat de mens eigenlijk niet bereikt, wat hij eigenlijk moest bereiken. Hij mist het doel dat God hem in de schepping had toevertrouwd. Hij negeert Gods verbond en geboden. Zijn enkele daad maakt hem voor Gods ogen schuldig aan misdaad.

Een ander woord voor zonde in de Bijbel is gerelateerd aan een begrip, dat krom zijn betekent, afbuigend van de goede weg. Daar ligt de nadruk vooral op de verkeerde gezindheid van de mens. Niet alleen zijn daad komt in beeld, maar ook zijn zondige wil.

Een derde woord voor zonde in de Bijbel duidt op het in opstand komen. Het betekent dus het bewust rebelleren tegen het wettig gezag van God. Afvallig worden (Jesaja 1:2).

Tenslotte gebruikt het Oude Testament voor zonde een begrip dat er op duidt op dat de dader zonder opzet, in onwetendheid en zonder vijandschap zondigt. Als de dader had geweten dat hij zou zondigen, had hij het niet gedaan. Toch geldt ook

- Zonde is niet alleen verkwisting van aardse zaken ('zonde van de tijd', 'zonde van het geld'); de vreze des HEEREN leert dat de mens actief is in de zonde van het beledigen van Zijn Schepper.
- Willen wij eigenlijk wel geloven dat de zonde zo erg is? Willen wij daarom onze zondige begeerten opgeven?
- Ieder mens, maar zeker een christen, heeft zich ook bij al zijn media-activiteiten af te vragen of hij Gods eer bedoelt, of dat hij feitelijk bezig is God verdriet te doen en Zijn geboden te overtreden.
- Niemand mag de aard van de zonde onderschatten en ieder mens dient zich ook bij het werken met moderne media bewust te zijn van zijn afdwalende, bedorven en rebelse hart.
- Zondaren overtreden Gods wet, zij moeten hun zonde nalaten, maar mogen ook met een wetteloos hart, dat actief zondigt, dat Gods eer niet bedoelt, dat verkeerd gezind en rebels is, toevlucht zoeken bij de Heere Jezus, Die Gods wil volmaakt volbracht, in de plaats van verloren zondaren.

1. Verschillende 'soorten' zonde.
  - a. Lees met elkaar Numeri 25: 1-9, 2 Kronieken 12:14, Ezra 9 en 10, en bespreek hoe ernstig de zonde is.
  - b. Leg uw kinderen uit welke verschillende 'soorten' zonden er zijn (zoals verwoord in de eerste kolom).
  - c. Bedenk samen bij elk type zonde concrete voorbeelden, als het kan vanuit de moderne media.
2. Vanwege de verkeerde gezindheid van de mens zijn ouders geroepen hun kinderen (en zichzelf!) zoveel als mogelijk is, af te schermen tegen het kwade.

Leg uw kinderen uit waarom u dit doet en laat hen ook zien wat de winst ervan is.

✓ Een internetfilter is een onmisbaar hulpmiddel. Niet meer en niet minder.

✓ Ons mediagebruik is begrensd. Sommige media gebruiken we in het geheel niet. Sommige media gebruiken we pas op een bepaalde leeftijd. En altijd begrenzen we de tijd die we aan media besteden.
3. Toets uw mediagebruik en dat van uw kinderen aan de Tien Geboden. Doe dit zo open mogelijk met uw kinderen.

✓ Doe dit bijvoorbeeld aan de hand van de flyer van de Jeugdbond, die u kunt vinden op de website www.jbagg.nl.

zo'n daad als zonde (1 Samuël 26:21, Psalm 19:13). In het Nieuwe Testament betekent zonde vaak wetteloosheid, het doen van onwettige daden. Of: het zich door generlei normen gebonden achten (1 Johannes 3:4).

Het woord zonde verschijnt vaak in enkelvoud en draagt dan het karakter van ongehoorzaamheid en ongeloof, niet vertrouwen op God. Maar ook verloedering van de mentaliteit en de dienst aan de ongerechtigheid. Dus achter dat enkelvoud gaat een veelheid van zonden schuil.

4. De liefde Gods doot de liefde tot de zonde. Wijs uw kinderen daarom veel op het Voorwerp van Gods liefde: Zijn Zoon Jezus Christus (Mattheüs 3:17, 17: 5). Het is noodzakelijk Hem te kennen en lief te hebben. Zijn bloed wast en reinigt van alle zonde (Zacharia 13:1, 1 Johannes 1:7). Stimuleer uw kinderen in het afstand houden van en strijden tegen de zonde.

5. Geweten

Het geweten van een gelovige christen laat zich aan Gods wet binden. Hij heeft die wet immers lief (Jeremia 31:33). Maar ook van mensen die binnen de kerk worden opgevoed, geldt dat door Gods wet hun geweten mede wordt gevormd.

Het geweten fungeert als stille getuige van wat een mens doet of deed. Het is meer dan een geheugen, het is een waarschuwend onderbewustzijn. Het geweten treedt steeds als getuige op, die beschuldigt of vrijspraak verdedigt.

Het geweten verkeert na de zondeval in een onvolmaakte staat. Daarom kan het niet zonder meer de norm zijn waar we goed en kwaad aan beoordelen.

Een steeds genegeerde consciëntie gaat steeds zwakker spreken. Op den duur raakt zo'n geweten dan als met een brandijzer toegeschroeid en zwijgt het.

- Gods kinderen hebben door de werking van de Heilige Geest een sprekend geweten gekregen. Bij hen die binnen de kerk zijn opgevoed en bij wie het Woord Gods beslag legt, is het geweten niet zelden een rem op het uitleven in de zonde.
- In het bijzonder ouders en onderwijzers c.q. docenten hebben de heilige roeping in het gewetensvormend voorleven en voorhouden van God liefdewet.
- Wordt ons geweten eigenlijk bijbels gevormd? Willen we luisteren naar het spreken van dat geweten?
- Als we bij het bezig zijn in de digitale cultuur nadrukkelijk ingaan tegen Gods wet, leggen we de stem van ons geweten het zwijgen op.
- Als het geweten vertelt dat porno of zondig vermaak zo erg niet is, dwaalt dat geweten; Gods Woord en wet vormen een veiliger richtsnoer.
- Schuldgevoelens over het zondige omgaan met de digitale beeldcultuur en vrees dat het geweten als met brandijzer is toegeschroeid, vormt een bewijs dat het nog spreekt.
- Voor wie rondloopt met een door mediazonden verontrust geweten geldt: Die zijn overtredingen bedekt, zal niet voorspoedig zijn; maar die ze bekent en laat, zal barmhartigheid verkrijgen (Spreuken 28:13).

1. Bij alles wat we met moderne media doen, is het belangrijk ons af te vragen waarom we dit doen en wat we ermee willen.
✓ Voorbeeld: Ik ben als scholier bezig met mijn huiswerk. Ik zoek een boekverslag op internet. Ik klik geen reclamebanner tussendoor aan. Van het een komt namelijk het ander.
✓ Voorbeeld: ik weet niet wat ik moet doen. Ik ga achter de computer zitten en begin met surfen op internet.
2. Als we ons bloot stellen aan de verkeerde invloeden van de moderne media, stompen we ons geweten af. We zien het kwade niet meer als kwaad; we wennen eraan.
3. Als we merken dat er een verkeerde invloed van het beeldscherm op ons afkomt, stel dan duidelijk grenzen. Het gaat anders van kwaad tot erger.
4. Is een jongere bereid om bijvoorbeeld aan zijn ouders te laten zien, wat hij met internet of zijn mobiele telefoon doet? Hoe kan hij dit doen?
✓ De wetenschap dat anderen mee kunnen kijken, kan bewaren voor uitglijden.
✓ Belangrijker is de wetenschap dat God ziet wat wij doen.
5. Niet wat ik vind telt, maar wat de Bijbel zegt is belangrijk. Vraag u steeds af wat de Bijbel over uw gebruik van de moderne media zegt.

6. Waakt en bidt

De Heere Jezus zei tot Zijn slapende discipelen: Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt (Matthéüs 26:41). Die woorden 'waakt en bidt' duiden niet slechts op lichamelijk wakker worden uit een natuurlijke slaap, of wakker blijven. Dat blijkt uit het feit dat er een relatie bestaat tussen waken (en bidden) en verzoeking.

Hoe ernstig het verzoeken van iemand kan zijn, is duidelijk uit het bijbelgedeelte, waarin farizeeërs twistten met de Heere Jezus, Hem verzoekende (Markus 8:11).

Zij proberen beschuldigend materiaal tegen Hem te verzamelen. Zo dacht de oude slang (Openbaring 12:9) via zijn 'gebroedsel' (Matthéüs 12:34) de Heere Jezus te kunnen ontronen. Hij wilde Hem afbrengen van het vervullen van Zijn goddelijke opdracht.

Zo laat een gelovige zich –als het goed is– niet op een schoon schijnende, maar bedrieglijke wijze verlokken om zijn van God ontvangen opdracht om heilig voor Hem te leven, te verloochenen. Waken wijst de zonde af in haar herhaalde pogingen de hele mens in bezit te nemen en van zijn op God en Zijn dienst gericht doel af te brengen.

- Na de zondeval ligt de hele schepping, ook kunst en techniek, onder de vloek; talloze aspecten in die zondige wereld vormen daarom in de hand van de vorst der duisternis een voortdurende verzoeking. Daarbij valt te denken aan boekdrukkunst, materialisme, genotzucht, e.d. Jezus' woorden "waakt en bidt" zijn ook in de huidige situatie gericht aan alle christenen.
- De digitale cultuur heeft bijzondere prikkels in zich om mensen af te brengen van hun roeping om Gods heilzame geboden te vervullen. Zij speelt in op zondige hartstochten en het niet verzadigd worden van het zien.
- Gedoopte christenen in het bijzonder hebben de wereld, die in de greep is van de machten van het verderf, de begeerlijkheden te verachten. Alleen in het door Christus' kracht volharden in de plicht om Hem lief te hebben en te dienen, ligt toekomst.
- "Waken en bidden" mogen nooit vluchtige bezigheden worden, omdat in dat geval van echt bidden en echt waken geen sprake meer is. Wie waakt, strijdt tegelijk tegen het kwaad; wie bidt, houdt aan en verwacht al zijn heil van de Wachter.
- Nooit kan iemand de zonde te licht inschatten; nooit mag iemand zich beroepen op zijn onmacht om tegen zonde te strijden. Er is water des levens in de Fontein des levens.

1. Hoewel bescherming nooit 100% kan zijn, kunnen technische hulpmiddelen zoals een filter, een heel goed hulpmiddel zijn om het kwade zoveel mogelijk van het scherm te weren.
2. Kijk nooit hoever u kunt gaan met de moderne media; blij ver bij de zonde en verleiding vandaan.
✓ Voorbeeld: u test het internetfilter op de huiscomputer om te kijken wat je nu nog net wel of niet kunt zien of lezen.
3. Een jongere overziet niet steeds wat de gevaren en mogelijkheden zijn van de moderne media; Ouders, docenten, ambtsdragers en andere opvoeders kunnen helpen om de invloed van de media op het leven te doorzien.
✓ Voorbeeld: verspreid geen woorden of beelden op internet, die je nooit meer terug kunt halen.
4. Het is niet verkeerd om kennis te hebben van multimediale mogelijkheden, maar we behoeven niet per se voorop te lopen.
✓ Nieuwe mogelijkheden op het gebied van de media hebben vaak een enthousiasmerend effect. Een houding van terughoudendheid is echter meer op z'n plaats.

Als Christus zegt: "Waakt en bidt", gebruikt Matthéüs voor bidden een woord dat oorspronkelijk te maken heeft met het aanroepen van God. Dat heeft iets van geloof in zich en van volharding: net zo lang aanhouden tot degene die aanroepend bidt gehoor ontvangt. Maar ook iets van verwachting. Zo blijkt dat echt waken en bidden in het bijzonder een werk is van oprechte gelovigen.

Toch krijgt ook een hele gemeente, zoals die van Sardis, de opdracht te waken (Openbaring 3:2). Ook mensen die doorgaan voor christen, maar dat in hun levenspraktijk niet tonen, ontvangen dus de vermaning: Waakt! Ook degene die leeft onder de bediening van het genadeverbond en zich tegelijk midden in de hem verzoekende wereld bevindt, wordt opgeroepen te waken.

5. Het risico van de moderne media is, dat wij de wereldse inhoud die wij er vaak tegen komen, steeds maar inademen. Individualisme en losbandigheid stromen onze oren en ogen binnen.
✓ Voorbeeld: reclame via bijvoorbeeld email of internet is er vooral op gericht mij snelle keuzes te laten maken en onmiddellijk te doen waar ik zin in heb.
6. Betrek als ouders het gebruik van de moderne media in uw huiselijk gebed en laat uw kinderen zien hoe de duivel nog steeds rondgaat als een briesende leeuw. Ook voor hen is het nodig te bidden: En leidt ons niet in verzoeking, maar verlos ons van de boze.
7. De Bijbel geeft voorbeelden van onbekeerde mensen die bezweken zijn voor de verleidingen van de wereld, o.a. Achan, Gehazi en Absalom. Ook spreekt Gods Woord eerlijk over kinderen van God, die voor verleidingen gevallen zijn, zoals Lot, Simson en David. Dat moet ons aansporen om niet hoog van onszelf te denken, maar steeds aan de Heere te vragen om waakzaamheid.
✓ Denk hierbij aan Romeinen 11:20b en 1 Korinthe 10:12

7. Vreemdelingschap

Wie –uit genade– begint te leven in de vreze des HEEREN, raakt er diep van overtuigd dat hij met zondigen God verdriet doet en vertoornt. En dat hij vreemdeling is van God en Zijn geboden. Hij betreurt dat hij Hem kwijt is. Hij zoekt God en blijft Hem zoeken, omdat hij zonder God niet meer kan leven.

Wie God zoekt, kent de groeiende begeerte niet langer zelf te regeren, maar de regie uit handen te geven. Hij begeert zijn menselijke wil te richten naar Gods wil. Uit liefde. Want zo iemand krijgt Gods wet lief (1 Johannes 5:3).

Wie God vreest, is niet langer vreemdeling van Hem, maar wordt vreemdeling op de onder de vloek verkerende aarde en in de wereld. Hij ontvangt het burgerrecht in Gods Koninkrijk (Eféze 2:12 en 19). Hij weet zich niet langer thuis in situaties waar de mens der zonde met zijn optimisme en verwaandheid de baas speelt. Zo iemand leert door het Woord en de Heilige Geest de wetten van dat Koninkrijk te volgen.

Vreemdelingschap houdt in dat een gelovige vreemd is aan het beginsel, het patroon, het leefschema van de oude wereld (1 Petrus 2:11). Omdat Christus de Zijnen daaruit heeft verlost en ze burger van Zijn Koninkrijk maakt.

- Begeren wij vanwege de grote liefde van God in Christus eigenlijk vreemdeling op de aarde te zijn?
- Wie in de vreze des HEEREN leeft, voelt zich niet thuis in het zondige leefschema van de wereld. Hij haat het kwaad zoals dat onder andere via de moderne media tot hem komt.
- Wie God vreest heeft geen extra geboden of verboden nodig; door de liefde blijft hij liever op grote afstand van de zonde vandaan, dan er al te dichtbij te komen; dat geldt niet slechts de digitale, maar ook de totale cultuur.
- Wie leeft in de vreze des HEEREN, wil Gods gaven en techniek trachten in bezit te nemen voor Zijn dienst en Koninkrijk. Er blijft een belangrijke spanning: een fontein kan echter geen zoet en zout water laten opwellen.
- Het verlangen naar God, het daarmee verbonden vreemdeling zijn op aarde en burgerrecht in Gods Koninkrijk is verreweg te verkiezen boven het plezier van de godloze wereld.
- Wie leeft in de vreze des HEEREN, begeert zich –naar de mate van de hem geschonken gaven– in te zetten voor medemensen; zo iemand begeert met name jongeren te leren omgaan met de door zonde besmette en soms beheerste mogelijkheden van de schepping.

1. Vreemdelingschap sluit het gebruik van media niet uit. Wel gebruiken we de media als een vreemdeling.
✓ Voorbeeld: 's Morgens zetten we niet als eerste handeling van die dag de computer aan.
2. In de Bijbel wordt Abraham een vreemdeling genoemd (Hebreeën 11:13).
  - a. Ga in Genesis 13 na hoe het vreemdelingschap door Abraham in de praktijk werd gebracht, in tegenstelling tot Lot.
  - b. Waarom maakten Abraham en Lot een verschillende keus?
  - c. Wat waren de gevolgen van hun keuzes op korte en lange termijn?
3. Probeer met uw gezin na te gaan welke grenzen zijn aan te geven bij het gebruik van moderne media en het beoefenen van vreemdelingschap.
  - a. Hoe selectief zijn we in het gebruik van de media?
  - b. Bespreek met elkaar de stelling: 'Internet biedt legio mogelijkheden voor zinloos vermaak. Vreemdelingen gaan hieraan voorbij.'
4. Het gebruik van moderne media geeft een extra dimensie aan de invulling van het vreemdelingschap.
  - a. Hoe kan een christelijk gezin de media gebruiken en misbruiken?
  - b. Welke afspraken zijn er in uw gezin gemaakt?

- Als iemand zich aandient als bekeerd, als burger van Gods Koninkrijk en toch geen afstand neemt van zondige elementen in de moderne media, is er iets mis met die bekering.
  - De wetenschap dat in de gemeente kaf en koren naast elkaar voorkomt, weerhoudt Paulus er niet van om in de aanhef van zijn brieven de gemeente aan te spreken als 'geroepen heiligen'. Daarom dienen ze te leven als burgers van Gods Koninkrijk.
5. Het verschillend omgaan met de moderne media leidt in de praktijk soms tot een nieuwe tweedeling. Wat bij de één is toegestaan, is dat bij de ander niet. Het is van belang dat onze kinderen leren hiermee om te gaan. Als opvoeders hebben we onze eigen verantwoordelijkheid. Die kunnen we niet afschuiven op wat 'bijna iedereen' doet. 'Iedereen mag het en ik niet...!' is vanouds een sterk argument dat kinderen gebruiken. In de opvoeding kan dit nooit de doorslag geven. Hoe gaat u daarmee om?

8. Wereldgelijkvormigheid

Paulus vermaant de christengemeente te Rome en de hele nieuwtestamentische kerk: Wordt dezer wereld niet gelijkvormig (Romeinen 12: 2). Hij bedoelt: laat het schema van de wereld uw leven niet bepalen. Richt u niet naar deze zondige wereld voor wat betreft levenshouding, leefwijze en de manier van denken, beoordelen en handelen.

Paulus schrijft aan de christenen in Rome over een ander gelijkvormig zijn. Zij zijn verordineerd het beeld van Gods Zoon, Christus, gelijkvormig te zijn. In ware kennis, gerechtigheid en heiligheid.

Paulus wil zeggen: leeft in de vreze des Heeren. Wordt veranderd, vernieuwd, hervormd, in uw gemoed (Romeinen 12:2). Maakt u los van dat denkpatroon van de huidige wereld, waarin een vleselijke gezindheid de dienst uitmaakt.

Paulus zegt: "Wordt niet gelijkvormig aan deze wereld". Het grondwoord duidt primair op een tijdperiode. En het woord legt tevens een relatie met de tijdgeest. In de wereld van deze tijd regeert de geest van zelfzucht. De lust der ogen, de begerlijkheid des vleses en de grootsheid des levens (1 Johannes 2:16) maken het leefschema uit.

- Wie zich in de samenleving distantieert van de digitale cultuur of geen e-mail heeft, telt niet mee, hij heet niet meer van deze tijd. Dat geldt overigens niet slechts voor de moderne media, maar voor vele zonden die gemeengoed zijn geworden. Paulus zegt desondanks: "Onttrekt u aan dat dwangmatig gedrag en zondigt niet".
- De apostel vraagt uit liefde tot God en Zijn dienst afstand te nemen van vleselijke, dat is zondige bedoelingen, zelfzucht, de lust der ogen, zondige begeerten en zucht naar macht en carrière. Juist dat alles geeft de toon aan in de digitale beeldcultuur en -techniek.
- De apostel dringt aan op de vreze des HEEREN, op bekering, op het zoeken van God en Zijn Koninkrijk als het hoogste goed.
- De digitale wereld zet haar gebruikers in veel gevallen graag op het spoor van verslaving en dwangmatigheid. De digitale cultuur kan ertoe leiden dat mensen het burgerschap in het koninkrijk van de vorst der duisternis als het hoogste goed zien. Zij biedt niet zelden overvloedig alle zonden aan waartegen Paulus waarschuwt en wil al dat kwaad verheffen tot normen en waarden.

1. De moderne media gebruiken we niet voor roddelpraat. Dat riekt naar een sterke wereldgelijkvormigheid.
2. Wie zich op internet presenteert, gaat gemakkelijk over de grens van soberheid en eenvoud.
✓ Voorbeeld: het presenteren van je eigen profiel op sites voor sociale netwerken, b.v. Hyves of Facebook
3. Het zondige schema van de wereld neem je gemakkelijk over als je moderne media gebruikt. Wat doet u op het moment dat het scherm u confronteert met dingen die zondig zijn?
4. Christelijk denken raakt steeds meer op de achtergrond door het gebruik van informatie via internet.
Ga in uw gezin eens voorbeelden na waaruit blijkt dat deze zin opgaat.
5. De vraag wat Gods Woord over de moderne media zegt en het zoeken naar het antwoord daarop voorkomt dat we ons kritiekloos blootstellen aan de moderne media, en dat we daardoor gaan denken zoals de wereld denkt.

- Voor christenen is het op z'n minst nodig afstand te nemen en zich niet te laten regeren door de media. En dan niet om daarmee een plekje in de hemel te verdienen, of bij mensen in een goed blaadje te komen; liefde tot God dient de drijfveer te zijn.
- Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen, die boven zijn, waar Christus is, zittend aan de rechterhand Gods.

6. Moderne media brengen de wereld dichterbij dan ooit. De constante stroom van informatie is als een druppel die de steen uitholt.
- ✓ Voorbeeld: doordat we min of meer in het voorbijgaan geïnformeerd worden over grote sportevenementen, raken we daar toch bij betrokken. Het gaat bij ons leven behoren. Hoe komt dat?

9. Godzaligheid

Wie in de vreze des HEEREN leeft, vertoont –als het goed is– iets van godzaligheid. Vanuit de grondbetekenis betekent dat woord tevens vroomheid. En dat duidt niet op saaie devotie, stille aanbidding, of ascese. Het woord vroom betekent vanouds: sterk, dapper, koen. Dus wie vroom is, verzet zich tegen dwalingen in leer en leven.

Van wettische godsdienst is in het begrip godzaligheid of vroomheid geen sprake. Toch hebben vromen veel op met Gods wet. Zij begeren echter niet Gods geboden te doen, omdat zij daar iets verdienstelijks mee zouden willen doen voor God. Maar godzaligen hebben God lief en zij hebben Zijn wet lief (Psalm 119:47).

Godzaligheid heeft alles te maken met het gewone, alledaagse leven. Godzalige gelovigen hoeven mensen die de Heere niet dienen niet per definitie te mijden. Zij zijn niet van de wereld. Maar ze mogen behalve in de kerk ook nadrukkelijk in de wereld zijn. Daar dienen zij hun licht te laten schijnen voor de mensen (1 Petrus 2:12). De roeping is: helder!

Paulus spoort aan zich te oefenen in godzaligheid. Het grondwoord voor oefenen heeft met gymnastiek te maken. Godzaligheid vraagt inspanning.

- Vroomheid en godzaligheid is niet met een boekje in een hoekje zitten, maar ook de omgeving dapper, met woord en daad, het christelijk goud en het voordeel van de vreze des HEEREN tonen.
- Geloven wij –al zou het alleen maar verstandelijk zijn– dat het leven met de Heere veel rijker is dan alles van deze wereld? Mogen we dat ook weten?
- Het zich concreet oefenen in godzaligheid behelst meditatie en gebed. Zoals vroeger predikanten en gelovigen zich elke dag daarvoor soms urenlang afzonderden en inspanden. Maar het oefenen in godzaligheid betreft ook het toetsen van het eigen gedrag aan Gods Woord en heilzame liefdegeboden en medemensen te wijzen op het voorrecht en de heerlijkheid om God te dienen, in plaats van Hem verdriet te doen door verslaving; dwangmatig, aan de digitale cultuur en aan allerlei andere zonden.
- Een van de oorzaken achter de secularisatie in West-Europa is dat christenen vaak geen helder licht meer vertonen van God en Zijn genade.
- Velen spannen zich uren per dag in voor sport en zijn elke dag voortdurend bezig met de digitale cultuur. Het is beter zich concreet te oefenen in godzaligheid, en niet alleen met woorden in de kerk op of de vereniging.

1. Iedereen is geroepen om in het mediagebruik te laten zien dat we ons gebonden weten aan Gods liefdegeboden. Niemand heeft toestemming voor een leefwijze zonder God.
2. Media-uitingen kunnen zo werelds zijn, dat we het gebruik ervan totaal moeten afwijzen.
✓ Voorbeeld: de speelfilm. Als er al een verantwoorde speelfilm zou bestaan, valt dat helemaal in het niet vergeleken bij de onvoorstelbaar grote hoeveelheid slechte films.
3. Stel uzelf voortdurend de vraag of het mediagebruik niet steeds meer aftrekt van de Heere en van Zijn dienst, doordat het bijvoorbeeld:
  - a. veel onnodig beslag legt op onze tijd;
  - b. ons zo veel wereldse zaken voorspiegelt, dat we daaraan gewend raken;
  - c. ons stoort terwijl we bezig zijn in de dingen van Gods Koninkrijk;
  - d. ons verleidt tot zondigen tegen Gods geboden;
  - e. ons doet opgaan in het hier en nu;
  - f. etc.
4. Veel bijbelheiligen hebben een voorbeeld gegeven van een godzalige levenswandel, in een omgeving waar ze bloot stonden aan veel verleiding. Denk aan Jozef, Daniël, Cornelius. Ga deze en andere voorbeelden uit de Bijbel na. Waaruit bleek hun godzaligheid?

5. Godzaligheid vereist oefening en volharding in het gebed. Dit komt onder meer openbaar in het zich aanwennen van een bijbelse houding ten opzichte van de media. Denk hierbij aan:
  - a. gebruik ervan in afhankelijkheid van de Heere;
  - b. een voortdurende alertheid op verleidingen die het mediagebruik met zich meebrengt;
  - c. zelfdiscipline ten aanzien van het weglopen voor en strijden tegen deze verleidingen.
√ Salomo waarschuwt hiertegen in onder meer Spreuken 23:26-35.

6. Een godzalige levenswandel levert niet altijd positieve reacties op. Dat hoeft niet te verbazen, want het is voorzegg (2 Timótheüs 3:12).

10. Matigheid

Vanuit het grondwoord betekent matigheid eigenlijk zelfbeheersing. Wie leeft in de vreze des HEEREN zoekt door het werk van de Heilige Geest bij Christus kracht om in zelfbeheersing te leven en zich te onthouden van kwaad.

In de tijd dat de Bijbel werd geschreven beschouwde de Griekse wereld matigheid als uitnemende, verdienstelijke deugd. Wie matig leefde, bewees dat hij er in slaagde vrij zijn eigen leven te bepalen, zonder zich door anderen te laten overheersen.

De Heilige Geest –de Werkmeester van de vreze des HEEREN– schenkt in Zijn bijzondere genade als aspect van de vrucht van de Heilige Geest ook matigheid (Galaten 5:22; Eféze 5:9). Elke ware gelovige heeft iets van de vrucht van de Heilige Geest in zijn leven. Zo iemand wordt vernieuwd naar het beeld van Degene Die hem schiep.

Matigheid of zelfbeheersing zorgen niet voor ascetische verdienste. Een gelovige zoekt echter zelfbeheersing te betrachten, omdat hij Gods geboden in dankbaarheid ziet als heilzame liefderegels.

- Een christen hoeft zich niet te schamen voor distantie van en voor het gematigd omgaan met de digitale cultuur. Wie een zelfstandig denkende persoonlijkheid durft te zijn, wordt in de huidige individualistische en pluralistische cultuur lang niet altijd door de wereld veracht.
- Als een gelovige geen matigheid of zelfbeheersing beoefent, is hij veraf van een leven in de vreze des HEEREN.
- Wie niet sober, beheerst en matig omspringt met alle goederen en mogelijkheden op de wereld, toont zich geen goed rentmeester van de Schepper. Dat geldt ook het ontwikkelen en gebruik maken van moderne media.
- Iemand die leeft in de vreze des HEEREN kan wel telkens falen in zelfbeheersing als dat het omgaan met media betreft, omdat de zonde een niet te onderschatten macht blijft in z'n leven. De Heere wil dat zo iemand telkens weer bij Hem aanklopt om zelfbeheersing en vergeving. Wie zijn zonde belijdt en laat, zal barmhartigheid verkrijgen.

1. De praktijk wijst uit dat het een reëel gevaar is de matigheid uit het oog te verliezen bij ons mediagebruik. Het kost vaak meer tijd en geld dan we dachten. Het beheerst ons leven vaak meer dan goed zou zijn.
Ga samen met uw kinderen na waarop dat in uw leven van toepassing zou kunnen zijn en maak nieuwe afspraken.
2. Niet alles wat kan, moet ook. Het streven om altijd met de nieuwste mediaontwikkelingen mee te doen, staat op gespannen voet met de bijbelse opdracht tot matigheid.
  - a. Het is niet nodig altijd de snelste PC te hebben, of de snelste internetverbinding, of de nieuwste smartphone, etc.
  - b. Onze houding is in principe kritisch.
3. Het bijbelse woord 'matigheid' drukt feitelijk 'zelfbeheersing' uit, en dus 'maat houden'. We moeten steeds beseffen dat geoorloofd mediagebruik zonde wordt als we er geen maat mee houden.

4. Het is goed jonge kinderen zoveel als mogelijk is te vrijwaren van invloeden door de media. Op deze wijze wordt al jong aangeleerd matigheid m.b.t. het mediagebruik te betrachten. Het is voor kinderen goed aan grenzen te wennen.
  - a. Stel dus leeftijdsgrenzen aan het gebruik van internet, MSN, mobiel, etc.
  - b. Stel ook tijdslimieten in bij het gebruik van deze media. Gebruik desnoods hulpmiddelen hiervoor, zoals het programma KlikTime.
  - c. Zorg ervoor dat kinderen ook gebruik maken van andere manieren van (geoorloofde) ontspanning. Daarbij mag het ook gaan om samenspelen en samendoen.

5. In de mediawereld komen ontzettend veel impulsen op ons af, en dat zal alleen maar meer worden. Het is goed om er doelbewust naar te streven het aantal impulsen te verminderen, of tijd te reserveren waarop we onszelf hiervan vrijwaren.

11. Vasten

Zou het zulk een vasten zijn, dat Ik verkiezen zou, dat de mens zijn ziel een dag kwelle? (...) Is niet dit het vasten, dat Ik verkies: dat gij losmaakt de knopen der goddeloosheid? (Jesaja 58:5 en 6). Het hele bestaan van iemand die leeft in de vreze des HEEREN, moet iets vertonen van het vasten in deze zin dat het het kenmerk van matigheid en soberheid draagt.

Het gaat daarbij niet slechts om zich onthouden van spijzen. Maar vooral ook om goddeloosheid op te geven en zich te bekeren. In het Nieuwe Testament blijkt vasten een teken en zinnebeeld van de bekering tot God die zich in het verborgene voltrekt. Het overboord gooien van zonden. Sociale gerechtigheid bevorderen.

- Een christen mag het mijden van het kwaad niet ervaren als kwelling, maar dient zijn heil en vreugde in God, de Gebieder te zoeken. Kennen wij de rijkdom van het onthouden, waardoor wij tijd, rust en stilte verkrijgen?
- Wie leeft in de vreze des HEEREN neemt zonder bezwaar –of met veel strijd– maar toch met liefde, afstand van het kwaad dat zich aandient in moderne media. Hij zoekt het te mijden.
- Het ver blijven van het kwaad door een christen behoort in de samenleving en naar jongeren niet neergezet te worden als wettisch streven, of sombere plicht. De samenleving en onze jongeren mogen weten dat een christen het kwaad mijdt uit liefde: om die te doen uit dankbaarheid.
- Wie de vreze des HEEREN niet kent, is desondanks geroepen ook zijn goddeloosheid en wetsovertreding overboord te zetten.

1. Dat iets niet verboden is, wil nog niet zonder meer zeggen dat het gebruik ervan is aan te raden.
2. Als we tot de conclusie komen dat er media zijn die we geen uur zouden willen missen, moeten we ons afvragen of dat medium een juiste plaats heeft in ons leven.
✓ Hoe lang kunnen we zonder mobiele telefoon? Of zonder MSN of Hyves?
3. Van sommige media moeten we het geoorloofde gebruik afwijzen, omdat het voor het grootste deel in dienst van de zonde staat.
✓ Stel dat er in een bioscoop een nuttige film zou worden gedraaid, dan gaan we daar toch niet heen.
✓ We zetten Radio 538 niet aan als daar een keer een interessant programma op is.
4. Op zondag beperken we ons mediagebruik tot een absoluut minimum. De computer blijft uit, de telefoon in principe ongebruikt.
✓ Kan het mobieltje ook uit?
✓ Welke drempels slechten we als we de computer op zondag wel aanzetten om een preek te beluisteren als we niet naar de kerk kunnen?

Deze handreiking heeft u wat uitgelegd over een aantal bijbelse kernbegrippen, en aanwijzingen gegeven voor het omgaan met moderne media in het licht van wat de Bijbel over deze begrippen zegt. Hoe zou u hier verder gebruik van kunnen maken? Zonder volledig te zijn, zou u aan het volgende kunnen denken:

U kunt het gebruiken als handvat om met uw kinderen over het mediagebruik te kunnen praten. Hierbij lijkt het niet de beste methode om alles in één keer voor het voetlicht te halen. Beter is om naar de gelegenheid die zich voordoet één of twee passende kernbegrippen te bespreken.

Het zou ook gebruikt kunnen worden op bijvoorbeeld een verenigings- of gemeenteavond, als input voor bezinning op een bijbelse levenswandel in dit media-tijdperk.

Ambtsdragers zouden het kunnen gebruiken om media aan de orde te stellen op catechisatie of huisbezoek, of in de prediking.

Voor alles blijft bekering nodig. De Heidelbergse Catechismus houdt het ons voor: het afsterven van de oude mens, wat bestaat in smart over de zonde, zoals die zich tot in het diepst van mijn bestaan openbaart, en een begeerte om die zonde te haten en er vandaan te vluchten. Daarnaast de opstanding van de nieuwe mens, die openbaar komt in een vreugde in de Heere en in Zijn dienst, in de vreze van Zijn Naam, en een bewandelen van Zijn wegen. Dat geve de Heere, door Zijn Geest. Dan wordt er in ons leven iets zichtbaar van wat Paulus tot de Galaten zegt: Maar het zij verre van

mij, dat ik zou roemen, anders dan in het kruis van onzen Heere Jezus Christus, door Welken de wereld mij gekruisigd is, en ik der wereld. (Galaten 6:14).

Stap naar de hemel, stap naar de hel

Van de boekdrukkunst is ooit gezegd dat het “een stap naar de hemel én een stap naar de hel” was. Want op eenzelfde drukpers kunnen goede én slechte boeken worden gedrukt. En is dat ook met de computer niet zo? Op dit schilderij van J. de Visser uit Hendrik-Ido-Ambacht zie je iets van die goede en slechte kant. De nummertjes op het schilderij verwijzen naar de 37 uitgebeelde Bijbelteksten.

1. Welke kant kies je? Rechts of links? Groen of rood? Omhoog of omlaag? Het pad tot het leven is desgenen die de tucht bewaart; maar die de bestraffing verlaat, doet dwalen (Spreuken 10: 17 en 1 Koningen 18: 21).
2. Groen is veilig, verstandig en betrouwbaar. De vreeze des HEEREN is het beginsel der wijsheid (Spreuken 9: 10).
3. Telt voor jou wat de Heere in de Bijbel zegt? O HEERE! Uw woord bestaat in der eeuwigheid in de hemelen. Uw woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad (Psalm 119: 89 en 105).
4. Zoek je antwoorden op moeilijke vragen? De sleutel vind je in de geboden van de Heere. Het is een sleutel met een kruis. Maar indien gij door den Geest geleid wordt, zo zijt gij niet onder de wet (Galaten 5: 18).
5. Vrees God en houd Zijn geboden. Om die te doen uit dankbaarheid. De bevelen des HEEREN zijn recht, verblijdende het hart; het gebod des HEEREN is zuiver, verlichtende de ogen (Psalm 19: 9).
6. Media mag je gebruiken; we kunnen trouwens niet meer zonder. Toch? Of?
7. 'Return'. Ken je grenzen. Wanneer ga je te ver en hoe weet je dat? Verzet de palen niet die uw vaders geplaatst hebben.
8. Eenrichtingsverkeer. Welke kant ga je op? Wie is slecht? Hij kere zich herwaarts! (Spreuken 9: 4).
9. Waar kijk je naar? Gebruik filters. Het gaat om je gezindheid, om de grond van je hart. Laat de redenen mijns monds, en de overdenking mijns harten welbehagelijk zijn voor Uw aangezicht, o HEERE, mijn Rotssteen en mijn Verlosser! (Psalm 19: 15).
10. Biddend leven, dicht bij de Heere, dat geeft echte blijdschap. Zij juichen, ook zingen zij (Psalm 65: 14b).
11. Kun je dit niet? Vraag hulp aan de Heere. Waar komt het filter voor het scherm vandaan? Wandelt door de Geest en volbrengt de begeerlijkheden des vleses niet (Galaten 5: 16).
12. Het moet te zien zijn dat je Christen bent. De vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid (Galaten 5: 22).
13. Volg de paarse lijn. Paars is de kleur van het lijden. Niet mee doen met vrienden betekent vaak: lijden. Want ik houd het daarvoor, dat het lijden dezegen tegenwoordigen tijds niet is te waarden tegen de heerlijkheid, die aan ons zal geopenbaard worden (Romeinen 8: 18). Verwerp de tucht des HEEREN niet, en wees niet verdrietig over Zijn kastijding (Spreuken 3: 11).
14. Herken je de kleuren van de regenboog? Het zijn de kleuren van de trouw. De Heere geeft wat Hij belooft. Let op de vrome, en zie naar de oprechte; want het einde van dien man zal vrede zijn (Psalm 37: 37).
15. Je betreedt het grijze gebied. Wees gewaarschuwd. Voor je het weet gaat het mis. Welgelukzalig is de mens, die geduriglijk vrees; maar die zijn hart verhardt, zal in het kwaad vallen (Spreuken 28: 14).
16. Nieuwsgierigheid is de wortel van veel kwaad. Stiekem door het sleutelgat gluren naar wat er allemaal te zien is. Ga terug. Verlaat de slechtigheden en leef.
17. World online. De wereld binnen handbereik. Met één muisklik kun je een zondige wereld binnen stappen. Zoek de dingen die boven zijn en niet de dingen die beneden zijn.
18. Je mobieltje. Welke functies gebruik je wel en welke niet? Alles zal vergaan met de verleidingen?
19. Contact met heel veel vrienden op Hyves, MSN, Facebook, Twitter. Echte vrienden? Tijdrovend, al die contacten, en wat levert het eigenlijk op? Denk eens aan de vrienden van de verloren zoon.
20. Games met geweld. Geaccepteerd? Wat zegt de Heidelbergse Catechismus bij het zesde gebod?
21. Muziek downloaden. Waar ligt de grens? Misschien overtreed je het achtste gebod wel?
22. Gevecht. Wie wint er? Want het goede dat ik wil, doe ik niet, maar het kwade, dat ik niet wil, dat doe ik (Romeinen 7: 19). Want het vlees begeert tegen den Geest, en de Geest tegen het vlees; en deze staan tegen elkander, also dat gij niet doet, hetgeen gij wilde (Galaten 5: 17).
23. Ongemerkt ben je toch op het terrein van de boze gekomen! Hij heeft het op je ondergang voorzien. De werken des vleses nu zijn openbaar; welke zijn overspel, hoerrij, onreinigheid, ontuchtigheid, afgoderij, venijnging, vijandschappen, twisten, afgunstigheden, toorn, gekijf, tweedracht, ketterijen, nijd, moord, dronkenschappen, brasserijen, en dergelijke; van dewelke ik u te voren zeg, gelijk ik ook te voren gezegd heb, dat die zulke dingen doen, het Koninkrijk Gods niet zullen beërven (Galaten 5: 19-21).
24. Dit is een doodlopende weg. Letterlijk en figuurlijk. Je moet terug. Ontwaakt, gij, die slaapt, en staat op uit de doden; en Christus zal over u lichten (Efeze 5: 14). Allen, die Mij haten, hebben den dood lief (Spreuken 8: 36).

25. Second life. Waarom zou je in een onechte wereld vluchten? Bestaat die wel? Is het alleen schone schijn? De wereld van de verloren zoon misschien?
26. Je tijd 'verdoen', verspillen. Tijd is kostbaar. Waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgeen geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan? (Jesaja 55: 2a).
27. Veel internetten zet je relaties op scherp. Je vereenzaamt.
28. Je raakt verslaafd. Dat gaat ten koste van de relatie met de mensen van wie je houdt. En omdat de ongerechtigheid vermenigvuldigd zal worden, zo zal de liefde van velen verkouden [Mattheüs 24: 12].
29. Stiekem kijken naar wat niet mag. De gestolen wateren zijn zoet (Spreuken 9: 17).
30. Nooit genoeg. Kun je niet meer stoppen? De bloedzuiger heeft twee dochters: Geef, geef! (Spreuken 30: 15).
31. Er zijn veel verleidingen. Een zotte vrouw is woelachtig (Spreuken 9: 13). Maar een iegelijk wordt verzocht, als hij van zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken en verlost wordt (Jakobus 1: 14).
32. Je speelt met vuur. Zal iemand vuur in zijn boezem nemen, dat zijn klederen niet verbrand worden? (Spreuken 6: 27).
33. Je zit vast. Gelijk een dwaas tot de tuchtiging der boeien (Spreuken 7: 22). ... overgegeven heeft aan de ketenen der duisternis, om tot het oordeel bewaard te worden (2 Petrus 2: 4).
34. Wie regeert jouw leven? Met de banden zijner zonden zal hij vastgehouden worden. (Spreuken 5: 22).
35. In de macht van de boze... Want het is een getal eens mensen, en zijn getal is zeshonderd zes en zestig (Openbaring 13: 18).
36. Je moet hulp vragen. Wacht niet: Vader, ik heb gezondigd tegen den Hemel, en voor u (Lukas 15: 18).

37. Bid God om vergeving van al je zonden. Hij laat Zich verbidden. Denk aan Manasse: En als hij hem benauwde, bad hij het aangezicht des HEEREN, zijns Gods, ernstiglijk aan, en vernederde zich zeer voor het aangezicht van den God zijner vaderen, En bad Hem; en Hij liet

Zich van hem verbidden, en hoorde zijn smeking, en Hij bracht hem weder te Jeruzalem, in zijn koninkrijk. Toen erkende Manasse, dat de HEERE God is (2 Kronieken 33: 12 en 13).

Uitgave van de
Commissie Moderne Media
Gereformeerde Gemeenten

Houttuinlaan 7
3447 GM Woerden